

Els apunts del pària

L'escriptor i antropòleg Adrià Pujol Cruells retrata una Costa Brava atípica a 'Escafarlata d'Empordà', memòria fragmentada d'una joventut destrallera

Adrià Pujol Cruells té encara un peu a l'Empordà tot i residir a Barcelona des dels dinou anys. Foto: JUDIT PUJADÓ.

Com a totes les famílies, Adrià Pujol Cruells té també un parent important: un nebot dels seus besavis que va néixer com Francesc Mirandes, en Paco pels de casa, fins que a còpia de destil·lar barreges infectes va patentar una loció d'afaitar, es va fer ric i, convertit en François de Mirandés, va arribar a ser comte de Miranda, catedràtic de la Sorbona, capatàs d'un palmerar al Brasil, bisbe del Mato Grosso, ambaixador de França i delegat de l'ONU a Puerto Rico, a més d'autor d'uns quants llibres d'economia esotèrica i d'alliberament de les masses, fins i tot d'algun tractat sobre la pesca de la julivia a Begur, abans de retirar-se a una

mansió de Fornells i morir plàcidament a Montreuil el 1972, justet, justet per no veure néixer aquest descendent que s'ha molestat a verificar la seva exquisida biografia i a servir-la, destil·lada com la seva poció màgica per als cutis encetats, en un dels fragments de memòria, o "amalgama de punyetes", que componen Escafarlata d'Empordà. Paria d'un pària (Edicions Sidillà).

El llibre està sense cap dubte a l'altura d'aquell parent intrèpid i xarlatà, perquè Adrià Pujol Cruells (Begur, 1974) tampoc s'està d'orgues i va directe al gra, tant en el contingut, una sèrie d'"impressions i ennuecs" pescats al bassal obscur de la infància i l'adolescència viscuts a l'Empordà, com en l'estil, "volgudament destraller i lliure". I a fe que ho és: una barreja explosiva de lirisme, procacitat i nuesa amassada amb unghes i saliva, algun porro juvenil i molta picadura de tabac, aquesta escafarlata que desprèn un fum blavós i lent com la boira del mar de Begur. A aquest antropòleg trasplantat a Barcelona des dels 19 anys i que el 2008 ja va sorprendre amb la Biografia no autoritzada de Joseph Pujol, 'el Petòman' (CCG), un artista de la flatulència que va fer furor al Moulin Rouge, li va agafar de sobte la urgència de posar en ordre la seva experiència empordanesa, encara que fos xarbotada i esbravada, però conscient que era impossible abordar un tema que ja havien exhaurit, i de quina manera, Pla, Ruyra, Foix o Sagarra, no va tenir més remei que abordar-lo des d'una altra òptica, des de l'apunt, remenant entre la cendra de les coses viscudes, "l'únic ingredient intransferible".

Mig en broma, diu que potser ha inventat un gènere, el de la "literatura de la paternitat", perquè va ser arran del naixement de la seva filla que va prendre consciència del caràcter discontinu i fragmentat de tota aspiració a l'escriptura: "Se'm van acabar les llargues sessions davant l'ordinador; ara ja només puc escriure a ritme patern, amb temps només d'agafar encenalls". Ser, a més, fill de Jordi Pujol i Cofan, el corrector palafrugellenc de Josep Pla, no li ha posat tampoc les coses fàcils. "El meu pare ja ha detectat unes quinze mil faltes al llibre", diu amb evident exageració, perquè, al contrari, Escafarlata d'Empordà és un prodigiós manual de llengua que transita amb envejable llibertat pel dialectalisme, l'argot, els jocs de paraules, la poesia, l'aforisme, el cal·ligrama i el cop de puny al cor, i també per les arítmies de Queneau, Pérec, Jacob, Montaigne i Dovlàtov, i Àngel Ferran, i Josep M. Planas, i Pla, és clar. "Alguns amics m'han dit que l'han hagut de llegir amb el diccionari al costat, però no hi ha res postís: aquest és el català que jo parlo a casa".

El que no hi ha en aquesta crònica heterodoxa és cap visió idíl·lica, ni tan sols avantatjosa, de l'Empordà, però tampoc revengista ni cruel. "L'Empordà d'entre finals dels setanta i principis dels noranta és molt violent, i si no

eres pas fill d'una família tradicional que te'n protegís, podies acabar molt espatllat", assegura Pujol, que recorda que lluny de la imatge esplendorosa dels estius, "entre octubre i maig aquest era un territori fosc i truculent, en què la gent ni es parlava pel carrer". Encara hi té casa, però, i assegura que no hi ha setmana que deixi de pujar-hi, "sobretot si hi ha temporal de llevant", però ara en la seva condició de "pària", de "desheretat en trànsit". Poden anar-se preparant a la capital, perquè ja anuncia una segona part, ara sobre "la Barcelona canalla i creient".

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 06-01-2012 Pàgina 43

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/492699-els-apunts-del-paria.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui